

Utredning Norma

Bakgrund och syfte

Nämnden för funktionsstöd gav i uppdrag till förvaltningen att utreda om Normas målgrupper kan få sina behov tillgodosedda genom nämndens befintliga verksamheter eller andra sysselsättningsverksamheter istället för genom idéburet offentligt partnerskap.

Metod

Förvaltningens utredare har varit på plats hos Norma vid två tillfällen och besökt verksamheten och då fått möjlighet till dialog med handledare och deltagare. Förvaltningens utredare har också varit i kontakt med medarbetare inom socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen för att stämma av hur de arbetar med att slussa personer till Norma.

Om Norma

Norma riktar sig till unga vuxna kvinnor eller transpersoner med psykisk ohälsa och är en rehabiliterande och resursstärkande daglig sysselsättning för personer som på grund av psykisk ohälsa har hamnat utanför jobb eller studier. Verksamheten erbjuder daglig sysselsättning till omkring 15 personer åt gången i åldrarna 18–25 år.

Verksamheten är tillgänglig mellan klockan 11–15 vardagar och en deltagare kan vara i Normas verksamhet upp till två år. Det krävs inget biståndsbeslut för att delta. Norma drivs av Forum Skill, en resursorganisation som driver olika projekt och verksamheter. Forum Skill är en icke vinstsyftande organisation vars verksamheter består av arbetsintegrerade företag, rehabiliterande kulturarbete samt en utbildningsenhet.

Norma beskriver sin verksamhet; genom tidiga, riktade insatser som upplevs positiva, får målgruppen större tilltro till samhället och till sig själva. Utanförskapet minskar och möjligheten till ett hållbart liv och en plats i samhället ökar. Norma använder det kreativa arbetet för att öka den psykiska hälsan. Deltagarna får en meningsfull sysselsättning och hittar nya sätt att uttrycka sig. De utforskar sig själva, sin identitet och vägar till bättre mående. Det finns inga krav på förkunskaper, alla deltar på sina egna villkor och lär sig nya färdigheter. Norma har regelbundet utställningar i offentliga sammanhang.

Bakgrund och finansiering

Verksamheten startade som ett projekt genom medel från arvsfonden år 2014. Vid projektets upphörande år 2017 ingick stadsledningskontoret, via dåvarande psykiatrisamordningen, Västra Götalandsregionen (VGR) och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning in i ett IOP med Forum Skill för fortsatt finansiering av verksamheten.

I samband med stadsledningskontorets omorganisation 2023 beslutades att de inte längre skulle medverka i IOP eller liknande former av överenskommelser. I stället skulle de statliga medlen för psykisk hälsa fördelas till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning för användning i partnerskapet med Norma. Under två års tid var även Finsam Göteborg en part i IOP, vilket avslutades då Nationella rådets rekommendationer (samverkansforum mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen samt Sveriges kommuner och regioner) anger att samordningsförbund inte bör medverka i IOP. Sedan 2023 har Norma finansierats genom IOP med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning med en ersättning om 1,1 miljoner kronor om året.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har rekvirerat 800 000 kronor från medel för psykisk hälsa genom stadsledningskontoret. Varje år får staden statliga medel för psykisk hälsa. Dessa medel fördelas ut till stadens förvaltningar och beslutas av styrgruppen för vårdssamverkan. Den nya överenskommelsen inom området psykisk hälsa och suicidprevention för 2024 innebär att kommuner och regioner får mindre egna medel, och de medel som betalas ut är riktade mot kunskapsbaserad och säker vård och omsorg. Utifrån detta går inga medel till nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning för IOP Norma. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har därför år, 2024, bekostat hela summan på 1,1 miljoner kronor i partnerskapet med Norma.

Inför 2024 reviderades nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildnings reglemente. Utifrån det reviderade reglementet ryms inte längre Norma inom nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. Kommunfullmäktige beslutade i samband med kompletterande budget per mars 2024 om att tilldela nämnden för funktionsstöd medel för att ta över verksamheten med 1.1 miljoner kronor.

Utöver finansiering från Göteborgs Stad, har Socialstyrelsen medfinansierat verksamheten i 10 år. År 2025 finansierar Socialstyrelsen Norma med 925 000 kr. Det krävs finansiering från Göteborgs Stad för att ansökan till Socialstyrelsen ska beviljas.

Vid sammanträde för nämnden för funktionsstöd 2024-11-27 beslutas det att nämnden för funktionsstöd ingår ett idéburet offentligt partnerskap från 2025-01-01 till 2025-12-31 med Forum Skill (huvudman för Norma).

Redovisning av besök i verksamheten och dialog med ansvariga

Vid besök i Normas verksamhet beskrivs arbetet baserat på tre metoder, motiverande samtal, rationell arbetsmetod och konstnärligt skapande.

Motiverande samtal:

Ett arbete som grundar sig utifrån jämlikhet och att erkänna varje individs värde. Fokus är på att väcka deltagarnas inre motivation och skapa förståelse för deltagarens egna liv. Handledarna har regelbundna uppföljningssamtal där deltagarnas utveckling speglas. I deltagarnas konstnärliga arbete jobbar handledarna för att skapa motivation till att göra egna val, utveckla förmågor och att kunna se nya möjligheter. Norma har också veckomöten där deltagare får påverka verksamhetens innehåll samt komma med förslag.

Rationell arbetsmetod:

Fokuserar på att bygga en relation mellan handledare och deltagare samt skapa en trygg plats. Det finns alltid möjlighet till individuella samtal med handledare och personalen får kontinuerligt professionell handledning. Handledarna arbetar med att främja interaktion och samarbete mellan deltagarna för att bryta isolering genom övningar och samtal.

Konstnärligt Skapande:

Fokuserar på att använda konst som verktyg för att bearbeta känslor och uttrycka svårigheter. Skapande blir en väg till självinsikt och utveckling.

Ett besök från förvaltningens sida genomfördes 26 mars 2025 på Norma där enhetschefen för Norma presenterade verksamheten. Stycket nedan är en del av det som presenterades under besöket.

I dagsläget är det 15 personer inskrivna på Norma. Under 2024 var det totalt 28 deltagare på Norma. Av deltagarna som varit på Norma under de fem senaste åren har 65 % gått vidare till studier, arbetsträning eller arbete efter sin tid på Norma. Handledarna på Norma stöttar i att hitta sätt att närma sig detta under vistelsen på Norma, bland annat genom att följa med på studiebesök, hjälpa till med ansökningar och agera referenser vid behov.

För vissa deltagare kan erfarenheterna på Norma bana väg för vidare studier inom konst, men alla som deltar får med sig värdefulla verktyg för att uttrycka sig kreativt, oavsett vilken väg de väljer att gå i framtiden. Norma gör överenskommelser med alla deltagare i verksamheten och sätter upp mål kring hur ofta personen ska vara på plats, något som följs upp kontinuerligt under tiden. En deltagare ska alltid höra av sig om deltagaren inte kommer på planerad dag vilket bidrar till känslan av ansvar.

Det är alltid två handledare på plats på Norma under vardagar klockan 11–15 vilket skapar utrymme för individuella samtal och stöd i det kreativa arbetet. Det ger också möjlighet för handledarna att observera och fånga upp om det är någon som behöver särskilt stöd. Det brukar vistas mellan två och sex deltagare i Normas verksamhet åt gången.

Under ett besök från förvaltningens sida 31 mars 2025 fick utredarna delta en stund under verksamhetens öppettider. Deltagare berättar då om Norma som ett ställe att få vara sig själv på, där du inte behöver prata för att vara del av ett sammanhang eller göra sig till. Det är ett flexibelt sätt att ha en sysselsättning, utan kostnader som ger energi.

Nedan beskrivs skriftlig dialog med personer inom socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen som slussat personer till Normas verksamhet:

En ungdomshandläggare från utbildningsförvaltningen i Göteborg stad beskriver verksamheten som ett långsiktigt sätt att skapa en vardag och meningsfullhet för unga personer. Norma ges som förslag av ungdomshandläggaren just utifrån den specifika målgruppen den riktar sig till, de har genom åren skapat ett förtroende för sin verksamhet.

En arbetsmarknadskonsulent på socialförvaltningen Centrum i Göteborg Stad beskriver ett behov av Normas verksamhet. Att det behöver finnas möjlighet till verksamhet utan män, med kunskap inom HBTQI+ och psykisk ohälsa. Norma erbjuder en skyddad miljö och är som handläggaren beskriver en avgörande del i verktygsväskan för att stötta sköra unga vuxna i Göteborg stad.

En ungdomscoach på Socialförvaltningen Centrum i Göteborg Stad beskriver sig ha stöttat flera klienter till Norma, unga människor med en komplex problematik som behöver trygghet och få möjlighet att utvecklas. Ungdomar som är i behov av en avskild anpassad miljö, då de många gånger har svårt att klara av stora sammanhang på grund av sina psykosociala hinder. Ungdomscoachen skriver att det inte finns någon verksamhet som liknar Norma i sin utformning. De är en kreativ daglig sysselsättning med låga trösklar, i litet format utan krav på diagnos.